

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «Макро- і мікроекономіка»

Ступінь вищої освіти - Бакалавр
Спеціальність 242 «Туризм і рекреація»
Освітня програма «Туризм»
Рік навчання 1, семестр I
Форма навчання денна (денна, заочна)
Кількість кредитів ЄКТС 4
Мова викладання українська (українська, англійська, німецька)

Лектор курсу
Контактна інформація
лектора (e-mail)
Сторінка курсу в elearn

к.е.н., доцент Пашченко О.В.
o.pashchenko@nubip.edu.ua

<https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=5269>

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Дисципліна «**Макро- і мікроекономіка**» вивчає формування ринково орієнтованого економічного світогляду і знань щодо методів прийняття оптимальних господарських рішень за наявних обмежених ресурсів та альтернативних можливостей їх використання; закономірності поведінки суб'єктів мікрорівня та механізму функціонування національної економіки. Структуру та зміст курсу побудовано на основі інтегральних мікроекономічних концепцій, які досліджують загальні мікроекономічні питання, теорію поведінки споживача, теорію фірми; класичних і новітніх макроекономічних теорій, практичного досвіду реалізації основних напрямів макроекономічної політики держави. *Метою курсу «Макро- і мікроекономіка»* є формування ринково орієнтованого економічного світогляду і знань щодо методів прийняття оптимальних господарських рішень за наявних обмежених ресурсів та альтернативних можливостей їх використання; розкриття механізму функціонування національної економіки на основі макроекономічних теорій, концепцій, моделей, обґрунтованих світовою та вітчизняною наукою та апробованих економічною практикою; формування систематизованих знань у майбутніх фахівців щодо закономірностей функціонування економіки країни. *Завдання курсу* – на базі системного підходу, діалектичного методу, індукції та дедукції, історичного і логічного методів пізнання, функціонального аналізу, економічного моделювання, граничного аналізу забезпечити засвоєння студентами знань щодо загальних закономірностей економічної діяльності на мікрорівні та макрорівні. *Завдання в межах мікроекономіки*: надати знання про базові положення мікроекономічної теорії; навчити студентів володінню методологією маржиналізму та інструментарієм мікроекономічного аналізу; науково обґрунтувати економічні рішення суб'єктів мікрорівня; розкрити механізм функціонування ринку та сутність важливіших мікроекономічних категорій; розуміти основні риси раціональної економічної поведінки фірм та домогосподарств; підготувати до вивчення прикладних дисциплін, що базуються на мікроекономічній теорії. *Завдання в межах макроекономіки*: надати знання про базові положення сучасної макроекономічної теорії; навчити студентів володінню інструментарієм макроекономічного аналізу; науково обґрунтувати доцільність та можливі наслідки економічної політики держави; розкрити механізм досягнення макроекономічної рівноваги; підготувати до вивчення дисциплін, що базуються на макроекономічній теорії.

Вивчення даної дисципліни дає можливість здобувачу вищої освіти:

знати: фактори, що впливають на досягнення ринкової рівноваги і порушення ринкової рівноваги; основні концепції теорії споживчого вибору; базові поняття теорії виробництва; основні теоретичні підходи щодо сутності та існування фірм; характеристики поведінки фірм за умов різних ринкових структур; закономірності формування цін на ресурси та їх використання на окремих факторних ринках; сутність загальної рівноваги та економічної ефективності; основні показники, які характеризують функціонування національної економіки; фактори, що впливають на досягнення макроекономічної рівноваги та її порушення; основні економічні проблеми макрорівня; основні концепції сучасної макроекономічної теорії; роль держави в системі макроекономічного регулювання; характеристики інструментів фінансової та монетарної політики держави; закономірності впливу фінансової і монетарної політики на економіку країни; динамічні аспекти макроекономічних процесів;

уміти: з'ясувати механізм дії економічних законів і особливості їх прояву на мікрорівні; робити комплексний аналіз попиту та пропозиції, розраховувати коефіцієнти еластичності; пояснити умови досягнення рівноваги споживача; розглядати проблеми оптимізації виробничих

витрат за допомогою виробничих функцій; досліджувати поведінку фірм в умовах різних ринкових структур; проводити аналіз поведінки фірм на ринках факторів виробництва; розв'язувати задачі з курсу «Мікроекономіка»; з'ясовувати механізм дії економічних законів, особливості їх прояву на макрорівні; робити комплексний аналіз стану економіки країни; пояснити умови досягнення макроекономічної рівноваги; розглядати проблеми сучасної ринкової економіки за допомогою макроекономічних концепцій; аналізувати наслідки державної економічної політики; розв'язувати задачі з курсу «Макроекономіка».

Опановуючи курс, здобувач вищої освіти має з'ясувати коло мікроекономічних проблем, шляхи їх вирішення у межах сучасних мікроекономічних концепцій; розуміти основні закономірності функціонування змішаної економіки ринкового типу, умови досягнення макроекономічної рівноваги за відсутності та з використанням інструментів фіскальної і монетарної політики держави. По завершенні вивчення курсу здобувач вищої освіти має розуміти закономірності поведінки фірм та домогосподарств, прийняття рішень для максимізації цільових функцій. знати основні показники, що визначають функціонування і розвиток національної економіки, наслідки використання важелів економічної політики держави, їх вплив на зміну умов досягнення макроекономічної рівноваги.

Компетентності ОП:

Інтегральна компетентність

Здатність комплексно розв'язувати складні професійні задачі та практичні проблеми у сфері туризму і рекреації як в процесі навчання, так і в процесі роботи, що передбачає застосування теорій і методів системи екологічних та туризмознавчих наук, з урахуванням принципів збалансованого природокористування, в тому числі на природоохоронних територіях та у сільській місцевості.

Загальні компетенції (ЗК):

K01. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні

K02. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя

K03. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо

K04. Здатність до критичного мислення, аналізу і синтезу

K09. Здатність виявляти, ставити і вирішувати проблеми

K14. Здатність працювати в команді та автономно

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності

K15. Знання та розуміння предметної області та розуміння специфіки професійної діяльності

K26. Здатність визначати індивідуальні туристичні потреби, використовувати сучасні технології обслуговування туристів та вести претензійну роботу

K28. Здатність працювати у міжнародному середовищі на основі позитивного ставлення до несхожості до інших культур, поваги до різноманітності та мультикультурності, розуміння місцевих і професійних традицій інших країн, розпізнавання міжкультурних проблем у професійній практиці

K29. Здатність діяти у правовому полі, керуватися нормами законодавства

Програмні результати навчання

ПР01. Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці основні положення туристичного законодавства, національних і міжнародних стандартів з обслуговування туристів.

ПР02. Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії туризму, організації туристичного процесу та туристичної діяльності суб'єктів ринку туристичних послуг, а також світоглядних та суміжних наук.

ПР14. Проявляти повагу до індивідуального і культурного різноманіття.

ПР15. Проявляти толерантність до альтернативних принципів та методів виконання професійних завдань.

СТРУКТУРА КУРСУ

Тема	Години (лекції/ семінарські)	Результати навчання	Завдання	Оціню- вання
Модуль 1. Особливості функціонування економіки на мікрорівні				
Тема. 1. Вступ до мікроекономіки	2/2	Розуміти значення категорії мікроекономіка, її об'єкти і суб'єкти. Усвідомлювати місце мікроекономіки в системі економічних знань. Володіти методологією	Тести, питання	5

		мікроекономіки. Знати сутність економічних потреб та інтересів, економічних благ та їх класифікацію. Вміти розраховувати альтернативну вартість. Розуміти межу виробничих можливостей та вміти її графічно зображувати		
Тема 2. Ринок: попит, пропозиція та їх взаємодія	2/2	Розуміти поняття: попит та пропозиція, ринкова рівновага, аналізувати цінові та нецінові фактори, що на них впливають. Розраховувати та відображати графічно, таблично, аналітично показники обсягу попиту та ціни. Знати поняття та види еластичності. Вміти розраховувати коефіцієнт еластичності. Аналізувати та практично застосовувати отримані значення показників еластичності. Засвоїти принцип “цінового механізму”, ознайомитися з моделями досягнення ринкової рівноваги. Використовувати цінову еластичність попиту та пропозиції для визначення поведінки споживачів та виробників на ринку	Розв’язок задач	5
Тема 3. Теорія корисності та оптимальний вибір споживача	2/2	Знати поняття, види та вигляд функцій корисності. Розуміти аксіоми поведінки споживача, поняття уподобань та вибору споживача, сутність ринкового кошика. Вміти графічно зображувати криву байдужості та лінію бюджетного обмеження, розраховувати граничну норму заміщення. Знати властивості кривої байдужості та лінії бюджетного обмеження, поняття граничної норми заміщення (MRS_{xy}). Вміти використовувати аналітичний вигляд лінії бюджетного обмеження, розрізняти просте та розширене бюджетне обмеження. Вміти зображувати графічно стан оптимального вибору споживача та використовувати його на практиці.	Розв’язок задач	5
<i>Самостійна робота 1</i>				
Тема 4. Теорія фірми: виробництво	2/2	Розуміти підприємство з точки зору суб’єкта ринкових відносин, а також мотивацію діяльності підприємства. Вміти розраховувати загальну, середню та граничну продуктивність ресурсу. Знати поняття і параметри виробничої функції, її види, сутність сукупного, середнього та граничного продуктів. Розуміти сутність понять: ізокванта та ізокоста, гранична норма технологічного заміщення ($MRTS$). Вміти графічно зображувати та знати властивості ізокванти та ізокости	Розв’язок задач	5
Тема 5. Витрати виробництва, виручка та прибуток	2/2	Знати суть витрат виробництва, економічний та бухгалтерський підходи до їх визначення, а також особливості формування витрат у довгостроковому та короткостроковому періодах. Розуміти класифікацію та способи розрахунку виробничих витрат. Розрізняти бухгалтерські та економічні витрати,	Розв’язок задач	5

		граничні витрати. Виручка. Суть прибутку, види прибутку		
Тема 6. Типи ринкових структур	4/4	Знати ознаки та умови досконалої конкуренції, поняття конкурентної фірми та конкурентної галузі. Розуміти принцип формування попиту споживачів на продукцію конкурентної фірми; різницю між бухгалтерським, економічним та нормальним прибутком; поняття виробничого надлишку. Вміти розраховувати загальну, середню та граничну виручку фірми; визначати оптимальний обсяг випуску продукції для фірми з використанням правила максимізації прибутку. Аналізувати умови виходу фірми з галузі в короткостроковому і довгостроковому періодах та механізм формування індивідуальної і ринкової пропозиції. Знати дію парадоксу прибутку та зрозуміти наслідки державного регулювання конкурентних ринків. Розуміти суть монополій, їх ознаки та види, Знати стратегії вибору монополістом цін та обсягу виробництва. Знати зв'язок між еластичністю попиту на продукцію фірми-монополіста та загальною і граничною виручкою. Вміти розв'язувати задачу максимізації прибутку для монополіста в коротко- та довгостроковому періодах та розраховувати ціну продукції з використанням правила монополістичного ціноутворення. Знати суть олігополії, її моделі та розповсюдження. Розуміти поняття ефективності олігополій. Вміти розв'язувати задачу максимізації прибутку для олігополії в коротко- та довгостроковому періодах Знати сутність антимонopolьної політики та антимонopolьне законодавство України. Розуміти необхідність державного регулювання монополії та особливості діяльності антимонopolьного комітету. Знати проблеми природних монополій, особливості антимонopolьної політики у різних країнах. Вміти вимірювати монополістичну владу.	Розв'язок задач	11
<i>Самостійна робота 2</i>				12
Бали за семінарські заняття та самостійні роботи				60
Теми досліджень				10
Модульна контрольна робота 1 (тести, питання, розв. задач. (в.т.ч. в elearn))				30
Всього годин	14/14			100
Модуль 2. Особливості функціонування економіки на макрорівні				
Тема 7. Макроекономіка як наука	2/2	Засвоїти теоретичні основи, вияснити суть та історію розвитку макроекономіки; розглянути етапи формування макроекономічної теорії. Аналізувати рівні макроекономіки. Знати об'єкт, суб'єкт, предмет, функції і завдання макроекономіки. Усвідомлювати місце макроекономіки у системі економічних наук. Аналізувати макроекономічне моделювання та моделі	Тести, питання	4

		кругових потоків ресурсів, продукту, витрат і доходів.		
Тема 8. Макроекономічні показники в системі національних рахунків	2/2	Знати принципи побудови системи національних рахунків, методологію та методику обчислення макроекономічних показників, економічних індексів.	Тести, питання, розв. задач. Викон. с.р. (в.т.ч. в elearn)	4
Тема 9. Споживання домогосподарств та приватні інвестиції	2/2	Розуміти формування доходів домогосподарств. Аналізувати доходи і витрати домогосподарств у моделі економічного кругообігу. Знати заощадження та споживання домогосподарств. Аналізувати зв'язок між диференціацією доходів і споживанням, кейнсіанську функцію споживання. Знати чинники автономного споживання. Вміти аналізувати функції споживання з урахуванням фактору часу, теорію Фішера, гіпотезу життєвого циклу Модільяні, гіпотезу постійного доходу. Знати суть, види та роль інвестицій в економіці. Вміти аналізувати інвестиційну функцію. Усвідомлювати чинники інвестицій. Вміти аналізувати заощадження та інвестиції. Усвідомлювати особливості інвестиційного процесу в Україні.	Тести, питання, розв. задач. Викон. с.р. (в.т.ч. в elearn)	5
Тема 10. Товарний ринок	2/2	Знати структуру сукупного попиту та пропозиції. Аналізувати криву сукупного попиту AD та криву сукупної пропозиції AS, їх цінові та нецінові фактори. Вміти аналізувати рівновагу сукупного попиту та сукупної пропозиції.		5
<i>Самостійна робота 3</i>				12
Тема 11. Макроекономічна нестабільність. Економічне зростання	2/2	Сформувати знання про суть та причини економічної циклічності. Знати види циклів. Знати сутність економічного зростання. Вміти аналізувати економічне зростання на основі моделі AD-AS і кривої виробничих можливостей. Нагромадження як критерій максимізації рівня споживання. Вплив технічного прогресу на економічне зростання. Знати сутність та види інфляції, темп інфляції та методи його обчислення. Усвідомлювати причини та наслідки інфляції. Аналізувати кейнсіанську теорію щодо причини інфляції та її недоліки. Усвідомлювати роль грошей в інфляційному механізмі. Вміти аналізувати чинники інфляції попиту і витрат. Розкривати особливості взаємозв'язків між інфляцією та безробіттям. Аналізувати зайнятість і безробіття. Знати показники рівня використання робочої сили.	Тести, питання, розв. задач. Викон. с.р. (в.т.ч. в elearn)	5

		Розуміти види безробіття й зайнятості. Аналізувати механізм ринку праці. Усвідомлювати наслідки від безробіття. Знати закон Оукена. Визначати основні напрями регулювання рівня безробіття. Знати сутність економічного зростання. Вміти аналізувати економічне зростання на основі моделі AD-AS і кривої виробничих можливостей. Нагромадження як критерій максимізації рівня споживання. Вплив технічного прогресу на економічне зростання.		
Тема 12. Держава в системі макроекономічного регулювання	4/4	Вміти аналізувати класичну, марксистську, кейнсіанську теорії державного регулювання. Аналізувати передумови та основні положення виникнення кейнсіанської теорії. Розуміти роль держави в економічному кругообігу. Знати методи та функції державного регулювання. Вміти обирати інструментарій фінансової макроекономічної політики до її цілей, розкривати особливості формування державного бюджету; розвинути навички аналізу причин стійкого бюджетного дефіциту і зростаючого державного боргу та їх впливу на національну економіку. Знати суть податків та їх види. Розвинути розуміння структурних складових грошово-кредитної системи, сформулювати знання про цілі та методи монетарної політики, виробити навички аналізу інструментарію монетарної політики та функціонування її трансмісійного механізму. Розуміти особливості функціонування кредитного ринку.	Тести, питання, розв. задач. Викон. с.р. (в.т.ч. в elearn)	9
Тема 13. Зовнішньоекономічна діяльність	2/2	Знати сутність платіжного балансу та методологію його складання. Знати види валютних курсів. Розуміти способи котирування валюти. Розуміти сутність валюти та їх види. Усвідомлення впливу зовнішньої торгівлі на економіку. Дослідження впливу зовнішньої торгівлі на умови формування економічної рівноваги. Аналіз чинник, що впливають на чистий експорт. Аналіз впливу чистого експорту на ВВП, мультиплікатор витрат у відкритій економіці.	Тести, питання, розв. задач. Викон. с.р. (в.т.ч. в elearn)	4
Разом за модулем 2	14/14			
Всього годин	30/30			
Самостійна робота 4				12
Бали за семінарські заняття та самостійні роботи				60
Теми досліджень				10
Модульна контрольна робота 2 (тести, питання, розв. задач. (в.т.ч. в elearn))				30
Всього годин				100
Всього за семестр				70
Екзамен				30
Всього за курс				100

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Політика щодо дедлайнів та перескладання:	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
Політика щодо академічної доброчесності:	Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Курсові роботи, реферати повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу
Політика щодо відвідування:	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із деканом факультету)

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ СТУДЕНТІВ

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна за результати складання екзаменів заліків	
	екзаменів	заліків
90-100	відмінно	зараховано
74-89	добре	
60-73	задовільно	
0-59	незадовільно	не зараховано

Рекомендовані джерела інформації:

1. Бажал Ю. М. Макроекономіка. Конспект лекцій : навч. посіб. / Ю.М. Бажал. Національний університет «Києво-Могилянська академія». Електрон. дані. Київ : НаУКМА. 2024. 41 с.
3. Галина Гронтковська. Макроекономіка Навч. посіб. Вид. Центр навч. Літ. 2019. 672 с.
4. Гронтковська Г.Е., Косік А. Мікроекономіка. Практикум. Навчальний посібник. 3-тє вид., доповнене. Київ: Центр учбової літератури. 2019. 418 с.
5. Замула І.В., Травін В.В. Мікроекономіка: навчальний посібник. Житомир: Державний університет «Житомирська політехніка». 2020. 196 С.
6. Кібік О. М., Редіна Є. В., Хаймінова Ю. В., Котлубай В. О., Примаченко І. Ф., Калмикова Н. Ю.
7. Козакова О.М. Макроекономіка: підручник / О.М. Козакова, Е.М. Забарна. Херсон: Олді-плюс. 2019. 428 с.
8. Макроекономіка. Мікроекономіка: практикум. Одеса, 2020. 76 с.
9. Макроекономіка. Навч.посіб. Микола Макаренко. Вид.: Центр учбової літератури. 2021. 216 с.
10. Макроекономіка: навчальний посібник [Електронний ресурс] / А.О. Задоя, Ю.Є. Петруня. Дніпро: Університет імені Альфреда Нобеля. 2022. 256 с.
11. Макроекономіка. Посібник. О. Базалінська. К. Центр учбової літератури. 2023. 442с.
12. Мартин О. М. Мікроекономіка: теорія, тести, задачі. Частина І: навчальний посібник. Львів : ЛДУ БЖД. 2021. 271 с.
13. Мікроекономіка: Навч. посібник / Н. М. Каменева, М. В. Косич, О. Ю. Александрова та ін. Харків: УкрДУЗТ. 2022. 305 с.
14. Мікроекономіка : підручник / За заг. ред. А.І. Ігнатюк. Київ : Видавництво Ліра-К, 2023. 420 с.
15. Мікроекономіка: теорія і приклади розв'язування задач. Навч. Посіб. Вид. Університетська книга. 2023. 320 с.
16. М. Рудий, В. Жебка. Мікроекономіка. К.: Центр навчальної літератури. 2019. 360с.
17. Олена Базилінська, Оксана Мініна. Мікроекономіка. Навч. посіб. Вид.: Центр навч. літ. 2019. 352 с.
18. Петро Островерх , Степан Панчишин Аналітична економіка. Макроекономіка і мікроекономіка. Книга 1, К.: Вид. Априорі. 2020. 648 с.14.
19. Поплавська Ж.В., Криса О.Й. Мікроекономіка: Теорія і практика управлінської економіки. Навчальний посібник. Алерта. 2019. 270 с.
20. Петрушенко Ю.М. Мікро-та макроекономіка. Навч. посіб. Універсальна книга. 2023. 320 с.
21. Степан Панчишин. Макроекономіка. Вид. Априорі. 2022. 524 с.